

Homer: Iliada

Obdobje

Homer je pisal v obdobju Antične književnosti, ki obsega književnosti iz obdobja antike, torej grško in rimsko književnost. Antika pomeni dobo pred srednjim vekom, ki je trajala od leta 1000 pr. n. št. do 5. stoletja.

V tem času so nastale skoraj vse danes znane vrste ali zvrsti: v pesništvu ljubezenska pesem, elegija, epigram, himna, oda, satira in druge, med epskimi ali pripovednimi zvrstmi ep, roman, pravljica, bajka, novela, v dramatikii tragedija, komedija in kratki dramski prizori. Precejšen delež so imele polknjiževne zvrsti, kot so zgodovinopisje, biografija, filozofska proza, dialogi, poučne pesnitve, pisma in druge.

Rimska književnost se začne v 3. stoletju pr. n. št. in je v svojih začetkih močno odvisna od grške, vendar postane pozneje samostojnejša. Vrh doseže v svoji klasični dobi, ki traja do zmage krščanstva v 4. stoletju pr. n. št. Delimo jo na zlati vek, srebrni vek in obdobje poznega rimskega cesarstva.

Grška književnost je precej starejša, začne se s Homerjem v 9. ali 8. stoletju pr. n. št. Homer je predstavnik arhaične dobe, ki se nadaljuje z razvojem pesništva v 5. stoletju pr. n. št. Dramatika doseže svoj vrh v klasični dobi 5. stoletja. Od 4. stoletja naprej traja njena pozna oz. helenistična doba, za katero so značilni filozofski spisi.

Izraz Grška književnost označuje grško književnost starega veka; ostale književnosti, ki so se razvijale v tem območju imenujemo bizantinska (srednjeveška) in novogrška (književnost 19. in 20. stoletja). Arhaično obdobje je bilo pomembno predvsem za razvoj grške epike in lirike. Od 9. do 7. stoletja pr. n. št. se je uveljavil ep s pesnitvami Homerja in njegovih naslednikov.

Lirika se je razmahnila v 7. stoletju pr. n. št., njen razcvet pa je trajal do 5. stoletja pr. n. št. Epika in lirika sta se razvijali predvsem v okolju aristokracije, ki pa je svojo gospodarsko in politično moč že odstopala mestnim državicam. Atiško obdobje oz. klasična doba grške književnosti ima za temeljni literarni vrsti tragedijo in komedijo ter zgodovinsko, filozofsko in govorniško prozo.

Helenistično obdobje se začne z Aleksandrovo osvojitvijo Orienta od leta 330 pr. n. št. in traja do leta 30 pr. n. št., ko Rimljani osvojijo Egipt in stopi grška književnost v okvir Rimskega imperija. Razvoj književnosti se iz okolja stare aristokracije in mestnih demokracij preseli v okolje helenističnih dvorov in trgovsko-obmorskih velemest. Književnost postane stvar poklicnih literatov, učenjakov. Temeljne zvrsti so komedija, krajše epske pesnitve, lirsko pesništvo, filozofska in moralistična proza ter roman.

Homer

Homer je najstarejši grški pesnik, veliki epik svetovne literature. O njem se je ohranilo izročilo, da je bil slep, vendar je med podatki mnogo mitološkega. Štejemo ga za pesnika klasičnih epov, Iliade in Odiseje. Obstaja tudi mnenje, da sta epa delo več pesnikov in da je Homer mitološka oseba. Sodobna znanost pa je prepričana, da sta oba epa vendarle delo enega samega pesnika. Dolgo časa so bili v dvomih, če sta oba epa res delo Homerja, kajti med deloma je velika časovna razlika - 50 let. To pa si sodobna znanost razlaga s tem, da je Homer zavestno potisnil Iliado v dobo Miken, Odisejo pa prikazuje v realnem času - to je v dobi vrhunca grške demokracije, kajti v Iliadi pesnik celoten ep namenoma arhaizira in slika družbene razmere, ki jih v njegovem času ni bilo več. To veliko razliko med epoma so opazili že v starem veku, takrat so si to razlagali tako, da je umetnik napisal Iliado v letih ognjevitosti, Odisejo pa v umirjeni starosti; v tem obdobju pa so se tudi oblike političnega in kulturnega življenja dodobra spremenile. Ta domneva je zelo šibka in malo verjetna. Bolj pravilna je prva domneva. Najbolj pravilno sliko pa dobimo, če obe trditvi med seboj povežemo. Med kritiki, ki so dobro poznali Homerja, so se pojavljale tudi smeri razmišljanja, ki so trdile, da je bil ep Odiseja delo Homerjevih potomcev. Ta domneva je privlačna zlasti zato, ker bi bila s tem pojasnjena časovna razlika med epoma. Vendar se sodobni znanosti zdi ta domneva najmanj verjetna, kajti skoraj nemogoče se nam zdi, da bi mali grški narod v tako kratkem času lahko rodil dva tako velika umetnika, ker bi moral pisec Odiseje biti ravno tak umetnik, kot pisec Iliade. Zagovorniki tega mnenja se imenujejo "chorizontes" (ločilci).

Kdaj je pesnik pravzaprav živel, je težko ugotoviti. Nekateri ga postavljajo v dobo trojanske vojne (ok. 1200 pr. n. št.), drugi pa trdijo, da je bil Hesidov vrstnik (ok. 700 pr. n. št.) ali bil celo mlajši. Verjetno pa je imel še najbolj prav Herodot, ko je dejal, da je Homer živel 400 let pred njim, torej okoli 840 pr. n. št. Herodotov ugotovitev potrjuje tako imenovani "Marmor Parium", to je v marmor vklesana kronika grške politične in kulturne zgodovine iz leta 264 do 263 pr. n. št., ki leži na otoku Parosu. Tudi ta ga prišteva devetemu stoletju pr. n. št.

Vsekakor je Homer bil, je in bo tudi v prihodnosti največji besedni umetnik na področju epike.

Kratka vsebina

Iliada je po zunanji zgradbi ep, ki je dolg 15696 heksametrov. Heksameter je šesterec - šesterostopni verz, ki izvira iz antike. Skupaj z Odisejo tvori umetnino dolgo 27803

heksametrov. To nam govori o njeni obsežnosti, prav tako pa tudi o obsežnosti bojev, ki so potekali za Trojo.

Iliada opisuje samo zadnjih 48 dni desetega leta bojev za Trojo. Trojansko - grška vojna se je začela zaradi ugrabitve Helene, najlepšega grškega dekleta in žene špartanskega kralja Menelaja.

Ugrabil jo je trojanski kraljevič Paris - ali bolje rečeno: prostovoljno je odšla z njim.

Izhodiščni dogodek vse zgodbe je prepir med Ahilom in Agamemnonom.

Agamemnon in Ahil sta se sporekla zaradi dekleta, hčere Apolonovega duhovnika (Žreca) Hrisa - lepe Hriseide, ki jo je na bojnem pohodu ugrabil Hrisu. Starec Hris je ponudil Agamemnonu odkupe za hčerko, vendar jih je le ta zavrnil - še več - starca je grobo nagnal od njegovih ladij. Obupani starec je na samem molil k Apolonu (nagovor) in Apolon ga je uslišal. Poslal je kugo v argejski tabor. Deveti dan je Ahil predlagal zaradi skrbi do Ahajcev vrnitev v Argos. Ahil povpraša Kalhasa, Testorjevega sina zakaj Apolon besni nad Ahajci. Ta pove Ahilu, da se Apolon jezi zaradi ugrabitve dekleta in da ne bo prej miroval, preden se dekle ne vrne v rodno Hriso. Ko to sliši Agamemnon, se razbesni nad Kalhantom. Pove, da je pripravljen vrniti Hriseido, vendar samo pod pogojem, da mu Argejci dajo drugo dekle. Ahil ga ošteje zaradi njegove skoposti in mu pove, da mu bo dal drugo dekle, ko se mu bo posrečilo oropati Trojo. Agamemnon je odgovoril, da je pripravljen vrniti Hriseido, vendar ne bo čakal do takrat in si bo v zameno vzel Ahilovo ženo Briseido. Tu se Ahil strahotno razjezi na Agamemnona, vendar pa je zaradi skrbi do svojih ljudi dovolil, da si je Agamemnon vzel Briseido. Odpove pa mu svojo nadaljno pomoč pri osvajanju Troje. Odpelje svojo vojsko iz danajskega tabora in se potoži pri svoji materi Tetis, naj mu pri Zeusu dobi zadoščenje. Tetis premoti Zeusa in ta ji obljubi, da bo tako dolgo nagibal zmago na Trojansko stran, dokler se ne bo Agamemnon opravičil Ahilu za žalitve in mu vrnil Briseido. Zeus pošlje Agamemnonu lažne sanje in v njih mu sporoča, da mu je naklonjen pri osvajanju Troje. Naslednji dan Agamemnon skliče na zborovanje vojske in vojska se odpravi na boj.

Nato pesnik poda seznam grških ladij in plemen ter njihovih zaveznikov.

Pri Grkih je mogoče na osnovi števila ladij sklepati na približno število vojakov in sicer jih je 130.000. Razporejeni so v približno 1.100 ladij. Pri Trojancih tega ne moremo storiti, ker pesnik našteje samo trojanska plemena in njihove vodje, ne pa tudi števila mož.

Da bi Zeus obvaroval Trojance pred presenečenjem, pošlje k njim boginjo Iris, z naročilom, naj jih seznani z ponovnim osvajanjem Troje.

Nato sledi določen časovni preskok; pesnik pa nadaljuje z razporeditvijo Grkov na bojne položaje.

Bitka se začne. Vojski si korakati nasproti. Na čelu Trojancev koraka Paris, na čelu Grkov pa Menelaj. Pride do izzivanja in Paris se zboji Menelaja. Hektor ga ošteje zaradi strahopetnosti. Dogovore se za dvoboj med Parisom in Menelaom. Če zmaga Menelaos dobi Heleno nazaj, če pa zmaga Paris, pa mu bodo Grki plačali odkupe in bodo Trojanci in Grki sklenili mir. Menelaj sprejme Hektorjev predlog in zakolnejo se pred Zeusom, da bodo dogovor spoštovali. Menelaj in Paris se spopadeta. Prvi vrže kopje Paris, vendar Menelaj kopje prestreže s ščitom. Zdaj je na vrsti Menelaos. Čeprav Paris s ščitom kopje prestreže, ga le-to prebije in le za las se umakne smrti. Zdaj se lotita nasprotnika drug drugega z meči. Iz tega boja je jasno razvidno, da je Menelaj močnejši, vendar pa Afrodita reši Parisa. Atena pa je zaradi tega besna na Afrodito in se z njo sporeče. Afrodita zagrozi Ateni, da bo še poglobila sovraštvo med Grki in Trojanci in zato Atena preneha z žaljivkami. Atena je že od vsega začetka na grški strani; njen ljubljenec je Odisej. Ker Afrodita reši Parisa, Agamemnon razglasi Menelaovo zmago.

Na Olimpu medtem zborujejo bogovi. Prepirajo se samo zaradi ene stvari: ali naj znova razplamenijo sovraštvo med Grki in Trojanci, ali pa naj jim pošljejo mir in spravo. Po temeljitem sporu med Zeusom in njegovo ženo Hero (kajti Hera je tudi na strani Grkov) v katerem Zeus jasno izrazi svoj odpor do Grkov, se odločijo, da bodo znova zanetili spor. Ateno pošljejo v trojanski tabor z naročilom, naj pregovori kakega junaka, da bi streljal na Menelaosa. Seveda ji uspe najti lahkovernega tepčka, ki se imenuje Pandaros. Obljubi mu (preoblečena v moža), da si bo pridobil veliko slavo pri Trojancih, še posebej pri Parisu, če zadene Menelaosa s puščico. On res izstrelji puščico na Menelaa, a Atena toliko odvrne puščico, da ga samo lahko oprasne. Vendar pa je prekršitev dogovora storjena. Agamemnon poskrbi za ranjenega Menelaa. Pozdravi ga Asklepiov sin Mahaon. Agamemnon nato izvede priprave za ponovni boj. Obhodi vojsko, ozmerja strahopetce in pohvali junake, nato pa celotni vojski ukaže v boj. Zatem pesnik na dolgo in široko opisuje boje posameznikov.

Atena obdari Diomeda, argejskega kralja, s posebno močjo in drznostjo, potem pa odpelje iz boja še Aresa, ki je na strani Trojancev in je medtem čisto podivjal. Diomedov napad je tako silen, da se Trojanci s hudimi izgubami umaknejo. Pandaros, kršitelj sporazuma in Aineas, vodja Dardancev in sin Afrodite, skupaj napadeta Diomeda. Diomed vrže sulico in ubije Pandarosa, nato pa vrže skalo še na Aineasa in mu zdrobi kolk. Afrodita poskuša rešiti sina, vendar pa jo Diomedes udari s kopjem. To si je drznil storiti zaradi tega, ker mu je Atena izrecno naročila, da se lahko od vseh bogov, ki se bojujejo na strani Trojancev, loti samo Afrodite. Afrodita zbeži iz bitke, pri tem ji pomaga njen brat Ares. Zateče se k svoji materi

Dioni, pri čemer se ji Hera in Atena rogata. Aineasa pa potem reši Apolon. Pri tem gre Diomedes celo tako daleč, da napade Apolona, vendar ga le ta zavrne. Apolon se razsrdi in pokliče nad Diomeda Aresa. Medtem pa Artemis ozdravi Aineasa in se vrne v boj. Sledijo opisi posameznih bojev Agamemnona, Ainea, Menelaa in Antiloha.

Nastopi prvi preobrat v bitki. Grki se pod pritiskom družnih napadov Hektorja in Aresa umikajo proti ladjam. Atena se razjezi in ošteje Diomeda, saj je zdaj postal strahopeten in neodločen. Ukaže mu napasti Aresa. Diomedesu uspe raniti Aresa, ta pobegne na Olimp k očetu Zeusu. Zeus se nad njim razsrdi, ga dobro ošteje in nato izroči zdravniku Paieonu. Hera in Atena se naveličata bojevanja in se vrmeta na Olimp. Po zgledu Here in Atene se vsi bogovi umaknejo z bojišča. Po odhodu bogov se vojna sreča spet obrne na ahajsko stran; počasi začnejo spet potiskati Trojance proti mestu.

V strahu pred Ahajsko zmago in po nasvetu vidca Helena odide Hektor v mesto prosit svojo mater Hekabo, naj s trojanskimi četami opravi javno molitev boginji Ateni.

Medtem se na bojišču srečata Glaukos (Hipolohov sin) in Diomedes. Po pogovoru o njunih prednikih ugotovita, da sta bila njuna očeta prijatelja, in zato, namesto da bi se spopadla, zamenjata bojni opravi ter se prijateljsko razideta. Tu je v knjigi dodana pripomba, da je Glaukos neumen Trot, ker je zamenjal s Diomedom svojo opravo iz čistega zlata za svoj bron.

V Troji čete opravijo spravno daritev. Hektor obišče Parisa in Heleno. Zavrne očetovo in materino prošnjo, naj si malo odpočije in ošteje Parisa in Heleno. Hektor gre naprej okoli mesta in obišče ženo in še nedoraslega sina, ter se od njiu poslovil. Pregovori Parisa, da se vrne v boj. Hektor in Paris se skupno vržeta v boj. Njuna vrnitev ohrabri Trojance; več Ahajcev pade.

Na Olimpu se Atena in Apolon dogovorita, da bosta za ta dan zaključila bitko. Dogovorita se, da bosta napeljala k dvoboju Hektorja in kakega Ahajca. Svoj sklep posredujeta vidcu Helenu in ta obvesti Hektorja. Hektor izzove ahajske vrste, vendar nihče ni pripravljen na boj. Zato se naposled javi Menelaos. Agamemnon pa mu boj prepereči. Nestor ošteje strahopetne Ahajce in med sramovanjem se oglasi devet ahajskih vitezov. Žreb med njimi določi za boj Aianta Telamonijca. Aiant in Hektor gresta drug proti drugemu. Pesnik nam opisuje mogočno Aiantovo postavo. Hektor prvi vrže sulico, vendar jo Aiant s ščitom prestreže. Aiantova sulica predere Hektorjev ščit in oklep, Hektor se za las izmakne ostrini. Sledi besno izmenjevanje kamnov in ko Aiantova skala podere Hektorja na tla, ga reši Apolon. Obe strani skleneta, da bosta za ta dan prekinili bojevanje. Agamemnon razglasi Aiantovo zmago in priredi večerjo

njemu na čast. Pri večerji Nestor predlaga začasno premirje za pokop padlih in utrditev tabora z nasipom in jarkom.

Tudi v Troji zborujejo. Antenor predlaga vrnitev Helene in naropanih zakladov. Paris izjavi, da zaklade vrne, Helene pa ne. Tudi Priamos je za premirje, ne da bi karkoli vedel o Nestorjevem predlogu. Trojanci pošljejo glasnika k Ahajcem (Idaios). Agamemnon odkloni Parisev predlog, pač pa Priam sprejme Nestorjevega.

Na Olimpu pa Poseidon besni zaradi ahajskega zidu.

V ahajskem taboru Ahajci večerjajo, pri tem pa jih moti Zeusovo grmenje.

Naslednji dan bogovi zborujejo, na dnevnem redu je spet trojansko-ahajska vojna. Zeus prepove drugim bogovom udeleževati se bojev, zato se Ahajci in Trojanci dopoldne neodločno borijo. Nato Zeus prevesi tehtnico na trojansko stran in Trojanci zaženejo Ahajce nazaj do ladij. Med vsesplošnim ahajskim bežanjem Nestor ostane sam na bojišču - padel mu je konj. Hektor se mu nevarno približuje, a ga Diomedes vzame na svoj voz. Po zaslugi Zeusa zbežita Hektorju pred nosom, ta za njima meče žaljivke. Medtem se Hera na Olimpu zama trudi, da bi Poseidona pregovorila, naj pomaga Ahajcem.

Na bojišču Trojanci zopet potiskajo Ahajce proti ladjam in Agamemnon obupa. Zeus ga ohrabri in vojna sreča se zopet prevesi v prid Ahajcem. Ahajci znova napredujejo, pri čemer se izkaže zlasti Teukros, vendar pa ga Hektor takoj za tem rani. Ahajce Trojanci zopet odbijejo in beže k ladjam. Hera in Atena se zbojita za Ahajce in jima kljub prepovedi pohitita na pomoč. Zeus se razsrđi in pošlje Erido, naj nažene boginji nazaj na Olimp. Boginji se zbojita Zeusovega srda in se vrmeta nazaj na Olimp. Zeus se jima roga ter napove Ahajcem še hujši poraz.

Ko se znoči, skliče Hektor zborovanje na bojišču. V govoru izrazi trdno upanje, da bo naslednji dan prinesel zanesljivo zmago v trojanskemu taboru.

V grškem taboru vlada obup. Agamemnon končno skliče zborovanje in predlaga takojšnjo vrnitev v domovino, vendar kljub pobitosti knezi zavrnejo njegov predlog. Ker vsi knezi soglasno podprejo predlog o nadaljevanju bojev, Nestor predlaga spravo z Ahilom. Podprejo Nestorjev predlog in pošljejo k Ahilu poslanstvo, v katerem je tudi Odisej. Može takoj

oddidejo na pot, Aias jih povabi na večerjo; po večerji mu Odisej razloži ahajsko stisko in prosi Ahila naj v skupno dobro opusti srd. Ahil zavrne vsakršno spravo z Agamemnonom in izjavi, da bo naslednjega dne odplul domov (Ahil se je medtem utaboril blizu Ahajcev). Aiant ga še enkrat poskusi pregovoriti, a ga Ahil zavrne. Potrti se vrnejo.

Po Odisejevem poročilu Agamemnon ne more spati, zato pošlje Odiseja in Diomedesa na poizvedovanje v sovražni tabor. V trojanskem taboru pa se Hektor tudi odloči poslati izvidnika, javi se Dolon. Dolon si obleče opravo in odide proti ahajskemu taboru. Pri delu ga ujmeta Odisej in Diomedes ter ga natanko zaslišata o razmerah v trojanskem taboru; ko izvesta vse, kar bi Agamemnona utegnilo zanimati, ga Diomedes pokonča. Diomedes in Odisej nadaljujeta pot, pretihotapita se v tračanski tabor, ubijeta njihovega kralja in še njegovih dvanajst spremeljevalcev ter pobegneta na njihovih konjih. Po vrnitvi v ahajski tabor, se oglednika okrepcata in poročata Agamemnonu.

Naslednji dan navsezgodaj zjutraj Eris, boginja prepira, podžge Ahajce v boj. Ahajci se pripravijo na boj, postavijo in uredijo svoje vrste. Bitka se začne. Na Olimpu so drugi bogovi zelo sovražno razpoloženi do Zeusa. Opoldne se tehtnica prevesi na ahajsko stran, v bojih se zlasti izkaže Agamemnon in Ahajci naženejo Trojance prav do mesta. K Hektorju, ki se medtem bije na drugem koncu mesta prileti Irida z Zeusovim naročilom, naj se v boju izogiba Agamemnona, dokler le-ta premagan ne odide z boja. To se kmalu zgodi, saj Agamemnona rani Koos, tako da mora zapustiti bitko. Zdaj Hektor zmagovito prodira in zažene Grke nazaj. Diomedes in Odisej s skrajnim naporom vzpostavita ravnovesje sil. Diomedes zadane Hektorja v vrh čelade in ga omami. Takoj zatem Paris rani Diomeda in naslednji trenutek je ranjen še Odisej. Rešita jih Menelaj in Aias.

Ahil medtem od daleč opazi, kako se Nestor muči z ranjenim Mahaonom in pošlje svojega najboljšega tovariša Partokla v poizvedovanje. Nestor pade pred Partoklom na kolena, naj prosi Ahila za pomoč, če pa že sam ne more priti v boj, naj pošlje vsaj njega - Partokla.

Boj se zatem nadaljuje pri ahajskem nasipu, ker pa Trojanci ne morejo čez nasip s konji, se razdele v pet krdel in peš poskušajo zavzeti nasip. Glaven odpor Trojancem tu predstavljata oba Aianta, vendar nasip kmalu pade.

Po osvojitvi nasipa izrabi Poseidon Zeusovo nepazljivost in prihiti Ahajcem na pomoč. Zeus ga opazi in se nad njim razsrdi. Poseidon se umiri in umakne.

Diomed, Odisej, Agamemnon in Nestor zborujejo. Agamemnon predlaga takojšnje vkrcanje na ladje in vrnitev v domovino. Odisej ogorčeno zavrne njegov predlog, Diomedes pa strahopetno predlaga umik, čeprav so ranjenci ostali na bojišču.

Hera sklene na Olimpu uspavati Zeusa, da bi mogel Poseidon nemoteno pomagati Grkom. Pri Afroditi si sposodi ljubezenski jermen in prosi boga spanja, naj v primernem trenutku uspava Zeusa. Bog izpolni Herino željo in Zeusa uspava. Poseidon nato učinkoviteje pomaga Ahajcem. Ko se Zeus prebudi in vidi nenadni preobrat na bojišču, zagrozi Heri z najstrožjo kaznijo, vendar Hera utaji krivdo. Zeus k Poseidonu pošlje Irido z naročilom, naj se umakne z bojišča. Poseidon pa se razbesni in se noče umakniti z bojišča. Pri tem se sklicuje na svoj enokopraven položaj v primerjavi z Zeusom in se umakne šele na Iridino prigovarjanje.

Partoklos si medtem izprosi pri Ahilu dovoljenje, da sme v njegovi opravi, z njegovimi Mirmidonci prihiteti Ahajcem na pomoč. Ahiles mu naroči, naj sovražnika ne preganja dalje, če mu ga uspe pregnati od ladij. Partoklos si nadene opravo in takoj odide. Trojance mu uspe pregnati od ladij. Trojanci so na vsesplošnem begu in Partoklos ne uboga Ahilovega ukaza, ampak goni Trojance do obzidja, do mesta. Partoklos ubije Sarpedona in si po dolgem boju pribori njegovo truplo. Apolon nato naščuva Hektorja proti Partoklu, ga omami in Hektor ga ubije. Menelaos prihiti, da bi ubranil Partoklovo truplo in ubije Evforba, moža, ki je najprej ranil Partokla. Hektor napade Menelaosa, zato le ta pokliče na pomoč Aianta. Hektor sleče Partoklu Ahilovo opravo, ko pa prideta Aianta, zbeži. Hera pošlje Erido k Ahilu z naročilom naj se nato prikaže ob nasipu. Tam Ahil spozna, kaj se je zgodilo s Partoklom in strahovito zakriči; s tem prežene Trojance od ladij. Ahil žaluje za Partoklom, odloči se, da ga bo maščeval. Materi Tetis naroči, naj Hefaista prosi, naj mu skuje novo bojno opravo. Hefaist skuje ščit, meč in še druge kose oprave. Tetis izroči sinu opravo in Ahil in Agamemnon se pred vsemi odrečeta srdu.

Ahil hoče takoj v boj, vendar mu Odisej svetuje, naj najprej privošči vojski zajtrk in naj ele nato ukaže napad. Agamemnon pritrdi Odiseju, vendar Ahil še vedno zahteva, naj se Grki borijo na tešče, češ da bi bili tako še bolj krvoločni. Agamemnon da Ahilu darove, ki mu jih je obljubil, če pozabi svoj srd. Prav tako mu vrne odvzeto ženo Briseido. Skupaj opravijo žrtvene molitve, Grki použijejo zajtrk in se po zajtrku vsi vržejo v boj. Ahil se zavihiti na svoj bojni voz, njegov konj Ksantos pa mu napove bližnjo smrt od božje roke.

Olimpijci zborujejo. Zeus zdaj, ko se je Ahil pridružil Ahajcem, dovoli drugim bogovom udeleževati se boja. Bogovi se razdele po strankah: Hera, Atena, Poseidon, Hermes in Hefaistos, odidejo v grški tabor, Ares, Apolon, Artemis, Leto, Ksantos in Afrodita pa odidejo na pomoč Trojancem.

Človeški vojski si jurišata nasproti. Ahajci so vedeli, da bodo zdaj, ko je z njimi Ahil gotovo zmagali, Trojanci pa gredo, boječ se Ahila, v boj malodušno. Apolon ukaže trojanskemu junaku Aineju napasti Ahila. Ahiles Aineja, ki prihaja nadenj posvari, naj se ne spušča v boj z njim, ker ga bo ubil. Vendar se Aineaj Ahilovih groženj ne ustraši, in ga napade. Hera pa je zaradi tega nejevoljna in Poseidonu naroči, naj Aineja reši. Ainej je v hudi stiski in bi ga Ahil zagotovo ubil, če ne bi Poseidon Ahilu z meglo zagrnil oči in tako Aineja rešil. Ko si Ahil opomore od presenečenja, se razjezi in povede Ahajce v nov napad. Isto stori Hektor pri Trojancih. Hektor sicer hoče napasti Ahila, vendar mu Apolon tega ne dovoli. Ahil napade skupino Trojancev in jih pobije, med njimi je bil tudi Hektorjev brat Polidor. Hektor zaradi žalosti in besa ob bratovi izgubi pozabi na Apolonovo prepoved in napade Ahila. Ahil bi ga gotovo ubil, če Hektorja spet ne bi rešil Apolon. Ahil se zaradi razočaranja, ker mu je žrtev spet ušla, osredotoči na druge Trojance in jih nažene k begu. Med begom se del bežečih Trojancev zateče k reki, ki teče blizu mesta. Ahil pridrvi za njimi, jih pobije in trupla zmeče v reko. Rečni bog Skamandros se zaradi tega razjezi, vendar pa najprej mirno prosi Ahila naj preneha oskrunjati njegovo vodo. Ahil mu sicer obljubi, vendar pa obljubo tudi kmalu prekrši, ko skoči v vodo. Skamandros pobesni, pokliče na pomoč še rečnega boga Simoenta in obadva skupaj zalijeta Ahila z vodo. Hera to opazi in pošlje svojega sina Hefaista Ahilu na pomoč in šele ta ukroti rečna bogova z ognjem. Zdaj se spopadejo bogovi: Ares se loti Atene, vendar ga le-ta z lahkoto premaga. Hefaist in Artemida pa se ne spopadeta; Hefaist dovoli Artemidi, da se lahko po mili volji baha pred drugimi bogovi s tem, da ga je v boju premagala. Poseidon in Hera se samo usedeta na stran in opazujeta bitko. Bogovi se kmalu naveličajo bojevanja in odidejo nazaj na Olimp. Ahil se hudo razbesni in prodira dalje. Trojanski junak Agenor naenkrat ostane sam pred mestnimi vrati. Apolon ga reši in prevzame njegovo podobo, njega samega pa reši tako, da ga vrže po zraku s tolikšno silo, da pristane šele v mestu. Da bi speljal Ahila stran od mesta zdaj beži pred Ahilom proč od mesta. Ko ga spelje dovolj stran, se da Apolon Ahilu spoznati in ta se besen zopet obrne k mestu. Pred mestom mu stoji nasproti Hektor. Priam in Hekaba, njegova starša, ga zaman rotita, naj pride za obzidje. Ahil napade Hektorja, vendar le-ta zbeži pred njim. Sledi trikratni pregon Hektorja okoli mesta, bogovi pa odločajo o Hektorjevi usodi. Zelo se prepirajo, vendar končno Zeus prevesi tehtnico na Ahilovo stran. A glej, čeprav mu je namenjena smrt, se Hektor še vedno noče spopasti z Ahilom, zato se Atena spremeni v njegovega brata Deifoba in ga pregovori, naj se postavi Ahilu po robu. Hektor zdaj počaka Ahila in se skuša z njim dogovoriti, da bi zmagovalec prizanesel truplu premaganca. Vendar pa se Ahil zaradi prevelikega besa in žalosti nad Partoklovo smrtjo ne da pregovoriti in z Atenino pomočjo ubije Hektorja. Umirajoči Hektor prosi Ahila, naj izroči njegovo truplo staršem, vendar ta njegovo prošnjo zavrne. Hektor ga prekolne in mu napove, da tudi njemu sledi skorajšnja smrt. Ahil oskruni Hektorjevo truplo: sleče ga, mu prepahne kite v gležnjih, ga priveže za voz in ga tako privezanega privleče v grški tabor. Priam in Hekaba z obzidja opazujeta Hektorjevo oskrnitev in skoraj zblaznita od žalosti. Hektorjeva žena Andromaha sliši Hekabin jok, prihiti na obzidje in si še sama začne puliti lase in se posipati s pepлом. Toži o nedoraslem Hektorjevem sinu in njena presunljiva tožba se razlega po vsem mestu.

V Ahajskem taboru pripravljajo Partoklov pogreb. Pošljejo po drva in pripravljajo pogrebno gostijo. Ahil večerja z drugimi knezi v Agamemnonovem šotoru, po večerji pa gre spat pod milo nebo. V sanjah se mu prikaže Partoklov duh in ga prosi, naj ga čimprej pokoplje. Ob svitu drugi dan se začne pogreb. Ahil žrtvuje svojemu mrtvemu prijatelju svoje lase. Ko položi mrliča na grmado, zakolje Ahil ovce, govedo, konje, pse in naposled dvanajst Trojanskih mladeničev, ki jih je prejšnji dan ujel ob reki. Na grobu se zakolne, da bo Hektorjevo truplo vrgel psom. Grmado poskušajo zažgati, ker pa grmada noče goreti, prosi Ahil severni in zahodni veter, naj raznetita ogenj. Iris jima sporoči prošnjo in bogova mu ustrežeta. Naslednje jutro pobere Partoklove kosti in jih položi v gomilo. Prirede pogrebne tekme. Tekmujejo v konjskih dirkah, boksanju, ruvanju, teku, boju s sulicami, metanju diska, streljanju z lokom in metanju kopja. V konjskih dirkah zmaga Diomedes, v boksu zmaga Epeios, v ruvanju se borita neodločeno Aias in Odisej, v teku zmaga Odisej, v boju s sulicami se borita neodločeno Aias in Diomedes, v metanju diska zmaga Polipoites, v streljanju z lokom zmaga Meriones, v metanju kopja pa dobi Agamemnon častno nagrado, ne da bi se tekma sploh izvedla. Po tekmah se Ahil še zmeraj ni potolažil. Klofuta in zmerja mrtvega Hektorja. Na Olimpu se bogovi posvetujejo o usodi Hektorjevega trupla. Pošljejo tudi po Tetido. Zeus ji naroči, naj pripravi Ahila do tega, da bo Trojancem izročil Hektorjevo truplo. Ahil privoli in Zeus ukaže Iridi, naj prenese ukaz Priamu - naj odkupi Hektorjevo truplo od Ahila. Priam uboga in Zeus mu pošlje Hermesa za sprestvo, da bi lahko Priam prišel nemoteno do Ahila. Priam odkupi Hektorja od Ahila in ga odpelje nazaj v Trojo. V mestu Andromaha, Helena in Hekaba objokujejo mrtvo truplo. Priam pošlje po les za grmado. Sledi deset dni žalovanja, mrliča sežgo, pobere njegove kosti, jih zložijo v gomilo in obrajajo pogrebščino.

Na tem mestu se Iliada, zgodba o večletnem boju Grkov za Trojo, zaključi. Iz konca zgodbe se lahko sklepa, da je Ahil kmalu umrl in da je Troja padla.

Glavni junaki

AHIL: sin morske nimfe Tetide in tesalskega kralja Peleja, ranljiv le v peto ujaljen, nepremišljen, krut v vojni, vihrav v odločitvah, tudi sočuten, trmast, nagle jeze, želi se maščevati, pokaže se tudi v bolj blagi luči

AGAMEMNON: brat špartanskega kralja Menelaja, vojskovodja Ahajcev sebičen, junaški, nasilen, prepirljiv, oblasten...

HEKTOR: sin trojanskega kralja Priama, Parisov brat pogumen, nežen, družinski oče, pozoren do staršev in žene

PARIS: sin trojanskega kralja Priama, Hektorjev brat lahkomišeln, lep, nekoliko plašljiv, brez možate volje, rad ima lepa dekleta...

ODISEJ: kralj Itake, preudaren, pameten, prebrisan, hraber, premeten, zvit

MENELAJ: kralj Šparte, mož Helene

PARTOKLES: Ahilov najboljši prijateljda

ZEUS: poglavar Olimpa, najvišji bog, bog Zemlje in neba

ATENA: boginja modrosti in znanja

Glavna misel

Glavna tema Iliade so boji med Trojanci in Ahajci za Trojo. V središču sta zlasti Ahil na ahajski strani in Hektor na trojanski. Vrh pa pripoved doseže v dramatičnem spopadu med njima. To je v bistvu pesnitev o Ahilovi jezi. Snov v epu je zgodovinska in mitološka.